

نام اثر: کتابخانه امام علی (ع) معروف به استان: تهران شهرستان: کرج

تاریخ پیشینهاد: ۱۱ پیشینهاد دهنده: انجمن قدمت: پراگندگی

موقعیت مکانی: تهران - خیابان

حدود اثر: شمال: جنوب: غرب: شرق:

پلاک اصلی: پلاک فرعی:

- گزارش: ندارد دارد
- مقاله: ندارد دارد
- نقش: ندارد دارد
- اسلاید: ندارد دارد
- کتاب جغرافیایی: ندارد دارد

پلان: ندارد دارد مقیاس: ۱/۸ ترسیم اصل: اصل اوزالید کپی

مقاطع: ندارد دارد مقیاس: ۱/۸ ترسیم اصل: اصل اوزالید کپی

سما: ندارد دارد مقیاس: ۱/۸ ترسیم اصل: اصل اوزالید کپی

خرید حفاظتی: ندارد دارد مقیاس: ۱/۸ ترسیم اصل: اصل اوزالید کپی

نوعه: ندارد دارد مقیاس: ۱/۸ ترسیم اصل: اصل اوزالید کپی

مالکیت بنا: دولتی خصوصی بلا صاحب بنا واختیار

واقف: مالک دولتی مالک خصوصی نام خاوندگی مالک

ثبت مالکیت: ندارد دارد نام مالک ندارد دارد نام مالک

سجلات اثر: ندارد دارد نام مالک ندارد دارد نام مالک

نام اداره: ندارد دارد نام مالک ندارد دارد نام مالک

رنگ مشغله: ندارد دارد

تاریخ ثبت: بررسی مقدماتی کمیته ثبت شورای ثبت شماره ثبت: ۱۵۹۸ تاریخ ثبت

ورث جلسه ثبت: دارد ندارد امضاء موافقت ثبت دارد ندارد حکم ثبت: دارد ندارد

واقف پیوسته: ۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ۶- ۷- ۸- ۹- ۱۰-

تاریخ ثبت: ندارد دارد

تاریخ ثبت: ندارد دارد

تاریخ ثبت: ندارد دارد

در شمال شهرستان کازرون و در دامنه ارتفاعات شمالی این شهرستان بنای بقعه سنگی مربع شکل سید امین الدین مشرف شهر ساخته شده است . این بقعه جالب توجه و بیندیش را باید سبیل شهرستان کازرون نامید ، زیرا بنای آرامگاه نه تنها از سنگهای حجاری شده نفوس بنگر و گیاه ساخته شده است بلکه از نقره نقره و پلان باید آن را از یادگارهای منحصر بفرق قرن هشتم هجری در منطقه فارس دانست .

بنای آرامگاه سید امین الدین که دارای طرح مربعی است 27×27 متر **ص** وسعت دارد و اساس این مکان بر طرح شبکه بندی تقاطع راههای تونلی و زیرزمینی نهاده است که باید آنرا فقط با بنای حمیه مسجد در محل مقایسه کرد ، طرح اینگونه بناها کسه برای ورود و خروج عده کثیری پیشبینی شده است ، تاکنون آنطوریکه باید و شاید مورد توجه و مطالعه قرار نگرفته است ، ولی قدر مسلم اینست که در مواقع مخصوص جمعیت زیادی میتوانند از جهات مختلف بنا بدرون آن وارد و در مدت کمی خارج شوند بخصوص کیفیت شبکه بندی راههای درون بنا به نحوی تنظیم شده است که هنگام ازدحام جمعیت و خارج شدن بانوان با مردان برخوردی نداشته باشند ، و هر یک راهی بخود در پیشگیرند ، ظاهر امر نشان میدهد که بقعه سید امین الدین در مکانی آرام و خلوت دور از شهر ساخته شده است و بصورت خانقاه و محل تبلیغ دینی سید امین بوده است ، و شاگردان و مریدان شیخ با ایمانی راسخ و به تعداد زیادی از حضرات شیخ کسب فیض نموده اند و در اطراف بقعه بناهای سکونی چشم گیری وجود دارد که به احترام شیخ و در جوار خانقاه شیخ که بعلمت زیبای منظر و عظمت در ساخت و حجاری نمای آن به خانقاه علیا معروف بوده است بوجود آمده بویژه که این عارف معروف خود از بانیان بناهای عالم المنعمه بوده و با احداث بهارستان ها و مساجد و ایجاد رفاه مردم معروف دارد . شیخ امین الدین از مریدان شیخ ابواسحق و خود از انتصاب بزرگ فرقه مرشدی (مریدان شیخ ابواسحق) بوده است و به ابواسحق مشتاقانه ارادت داشته است . باستاد نوشته های که در دست می باشد ، این عارف بزرگ و صوفی با فضیلت علاوه بر جنبه روحانی و مذهبی که داشته است از سال ۶۹۴ هجری - تا ۷۴۵ در کازرون عنوان خلیفه داشته است و بنای مدرس او را که به خانقاه علیا معروف بوده است در سال ۷۱۰ هجری ساخته است ، و پس از ۳۵ سال تدریس در این خانقاه که - دارفانی را ترک میکند ، مانند مرشد خود ابواسحق در همان محل خانقاه بخت سیرده میشود ،

و آن مکان بصورت آرامگاه وی تجلی میکند ، و زیارتگاه مریدان شیخ میگردد ، خواجوی کرمانی که خود (مرندی بوده) از ادب خاص نسبت به شیخ امین الدین محمد کازرونی داشته است و بارها زیارت این شخص شایسته است و در مدح او تصادفی دارد گویند خواجوی کرمانی هرگز بی یاد شیخ امین الدین نباشد ، بویژه که شیخ امین الدین خود از فضایل عصر بوده است و اشعاری عرفانی به او نسبت میدهند هم از او است این بیت .

مطم این خراباتم شب و روز
خواجوی کرمانی در وصف سید امین الدین گوید .
مرا زین گوی آهنگ سفر نیست .
چو گنجی رفته در کجی نشسته
در خلوت سرا بر خلق پسته
مکان او مکان بی مکانی
زبان او زبان بی زبانی

بنای آرامگاه سید امین الدین .

بنای سنگی بقعه سید امین الدین که از شاهکارهای معماری قرن هشتم هجری است بطرز ناپیوسته ای مورد حمله و تخریب بلد زرتار گرفته است و بوضع نامطلوبی متلاشی شده ، سعی در ترمیم و مرمت فلذ آن بنا را بکلی از صورت اصلی و از شکل هندسی خارج کرده است ، ولی بدنه غریب بنا با دو درگاه هتکرتکاری از سنگ ، شیوه کار و روح - هنر حیداری قرن هشتم بخصوص دوره ایلخانیان را القا میکند ، بر روی بعضی از ممرز کاربهای سرد رویدی نقش استلیزه درگاه گونه ها حیداری شده است ، و توش های جنائی حواشی رویدی که از سنگ تراشیده در نهایت سلیقه و هنرمندی انجام گرفته است ، در اطراف دو رویدی به بقعه که اولی وارد صحن آرامگاه میشود ، و راهروی تونلی با پوششهای کلیل شکل و سردرگاهها مزین بگل زراس نفوذ ممارق و حیداری شطی غریب ایران را یسار - آور میشود بخصوص نقشه بنا و شبکه راههای متقاطع در این مکان که دوم مسجد درویش - تقریباً شباهت دارد میتوان پذیرفت که طراح و معماران از اهالی آذربایجان و از مریدان شیخ امین الدین بوده است .

در صحن مرکزی آرامگاه دو قبر وجود دارد که اولی مربوط به شیخ امین الدین و قبر چاور را به برادر زن شیخ نسبت میدهند ، با آنکه قسمت اهتم بنا از بین رفته و پا در اشرف تعمیرات فلذ تغییر شکل یافته است ، ولی بقایای جزئیهای موجود نمایانگر آنستکه بنا بصورت

چهار وجهی و متقارن ساخته شده است . اسکت بنا از لاشه سنگ و ملاط گچ و روکار آن از سنگهای تراشدار در نهایت دقت و ظرافت ساخته شد و پوشش راهروهای تونلی آن با آجرهای مستعمل این زمان $۲۶ \times ۲۶ \times ۶$ سانتیمتر مستطیل پانته است .

الحاقات بنا که بشكل معقول حساب شده ای به مکان آرامگاه راه پیدای کند و پسند آنسکه بقعه علیا از هر لحاظ مجهز بوده است . کاشیهای الوان و مختلف که اکثرآ بصورت حرق در این بنا کار شده است بطور بزرگ در اطراف بقعه وجود دارد و نشان میدهد که گنبد خانقاه علیا دارای تزئینات کاشیکاری بسیار نفیسی بوده است که متأسفانه امروز اثری از آن دیده نمیشود . رواق جبهه غربی بنا که محل تعمیرات قیامه اصلی خود را از دست داده است هنوز سنگهای سردرگاهها با نقشهای گلپای رز چشم میخورد ، ولی راهروها و شبکه راهپای بقعه در بین تعمیرات بکلی ناپدید شده است . نصب درهای آهنی بنا را از صورت قدیمی خارج نموده و قسمت اعظم بنا جز مکان بقعه که باقی مانده است بصورت انباری استفاده میشود در حالیکه سنگهای حبابی شده و منقوش درون این رواق که بطور بزرگ ریخته شده است ، بدون شک مربوط به این رواق مسوده در ایوان مرکزی رواق غربی در حاشیه بائین سنگ کتیبه داری از آیات قرآنی بطول ۲ متر وجود دارد که بصورت سنگ کف درگاه و داخل ملاط گچ پنهان شده است که فقط مقدار کمی از حاشیه آن نمایان است ، ولی بطور قطع نمیتوان گفت که این سنگ مربوط به یک قبر مسوده است شاید سنگی باشد که در کتیبه یا حواشی حراب خانقاه نصب بوده است ، چون محل حراب را بطور ناشایسته تغییر داده و در داخل این ایوان در مرکز رواق غربی حرابی غیر متجانس وجود آورده اند ، احتمال داده میشود که مکان مزبور نماز خانه بقعه بوده و سنگ فوق الذکر نیز با حراب این نماز خانه ارتباط داشته است .

بقایای چیزهای سنگی و سردرها با کلیل های منقوش و مختلف که در رواق غربی وجود دارد کمک موثری در باز سازی بنا خواهد داشت ، رواق های جبهه جنوبی و شرقی بنا بکلی خراب شده ولی چیزهای گنبد درون بقایای مخروبه چشم میخورد ، و مخصوصاً بدنه های رنگ آمیزی روی گچ موید آنسکه علاوه بر تزئینات روکار سنگ و کاشیکاری بعضی از قسمت های محسن مرکزی بقعه علیا دارای رنگ آمیزی بوده است . نشانه ها ای نیز از کجیهای جانب توجه درون باقی مانده های مخروبه بنا دیده میشود .

با وجودیکه بنای شیخ امین الدین صدمه و لطمات زیادی یافته است، ولی بدون شک - بازسازی این بنا موجب احیا یکی از شاهکارهای معماری قرن هشتم خواهد بود، خوشبختانه نقشه بنا کاملاً مشخص است و اسناد و مدارک کافی نیز برای بازسازی آن بصورت اولیسه موجود است، خاکبرداری و کاوشهای باستانشناسی در اطراف بنا و تپه های جوار آن کمک مؤثری در شناسایی بقعه خواهد نمود. بنای پای بناهای مخروبه جوار که بشمار ۱۰۰ متری آرامگاه سید امین الدین قرار گرفته اند همگی را باید از الحاقات بنای خانقاه علیا دانست که طرح مرمت و تعمیرات بقعه حتماً ارتباط کامل با خاکبرداری و مطالعات خرابه های اطراف بقعه دارد.

پیشنهاد طرح مرمت و تعمیرات بقعه سید امین الدین

برای احیا و بازسازی بنای مهم و ارزشمند و تاریخی سید امین الدین در کازرون کسه یقیناً یکی از مکانهای مورد توجه و توریستی خواهد شد بویژه که نزدیک به مهمانسرای این منطقه قرار گرفته و جلب توجه ویزتور و توریست ها را مینماید. پیشنهاد می کند که بعد از ۶ سال و هر سال ۰.۰۰٪۰۰۰ ریال برای خاکبرداری و مرمت آن پیشبینی و در برنامسه سال ۲۰۲۶ شاهنشاهی منظور گردد.

با تقدیم احترامات فائقه، علی اکبر سرسریاز

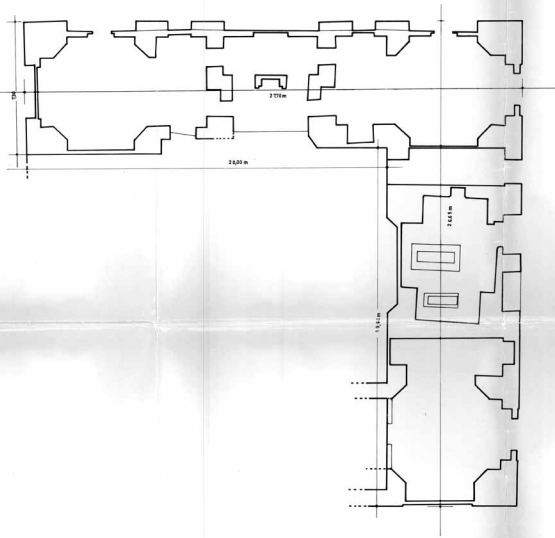

۱۸- نمای ورودیهای آرامگاه از جنبه شمالی .

۲۳- بدنه غریب آرامگاه سید امین الدین و بنای پای جزایر سنگی آن

دترقی میا پور
 پلان مشرقی شیعہ امین الدین کارروئی واقع در شمال شہرستان کازرون (دریہ سومر)
 از بناهای سنگی تراشدار و منقوش قرن هشتم هجری

مقیاس 1:100
 استناد ما 2535 شمسی
 وزارت معماران
 تهران / گستره معمار